

soudu vyhlášen úpadek, povolený usnesením z téhcž dne, takže již započítím tohoto dne nastaly účinky řízení úpadkového (§ 2 (1) konk. ř.), zejména tedy též přerušení sporů o nároky na jmění úpadkové podstaty, takže stání ze dne 25. dubna 1925 a při něm vyneseny rozsudek proti úpadcům, kteří se k jednání nedostavili, jest vůči úpadkové podstatě a jejím věřitelům bezúčinným. Nemá významu, že žalovaní úpadci, nedostavivše se k roku, nenamítali, že byl úpadek zahájen, nebo že soud ještě nevěděl o vyhlášení úpadku, protože, jak již řečeno, přerušení řízení následkem úpadku nastává ex lege. Nemá tedy vymáhající věřitelka exekučního titulu pro navrženou dražbu nemovitostí, náležejících do úpadkové podstaty. Úpadek byl sice zrušen usnesením ze dne 26. března 1926. Avšak účinky zrušení úpadku nastávají teprv právoplatností usnesení o zrušení (§ 9 a 59 konk. ř.), nikoli již dnem usnesení zrušovacího nebo dnem jeho vyhlášení nebo doručení. (§ 78, 139, 157 konk. ř.). Návrh exekuční byl však podán a vyřízen již před tím, kdy ještě trvaly účinky vyhlášení úpadku. Jediný úspěch lze přiznati dovolacímu rekursu jen v tom, že povinní nebyli oprávněni si stěžovati do povolení exekuce. Neboť toto povolení exekuce týkalo se za řízení úpadkového až do jeho pravoplatného skončení jen úpadkové podstaty a úpadkového věřitelstva, jež zastupuje po tu dobu toliko správce úpadkové podstaty (§ 81 a 83 konk. ř.). Proto bylo v tomto směru dovolacímu rekursu vymáhající věřitelky vyhověno a usnesení rekursního soudu, pokud také přihlížel při věcném vyřízení ke stížnosti povinných a přisoudil jim útraty její proti vymáhající věřitelce změneno a rekurs pro nedostatek formálního oprávnění odmítnut.

Čís. 6421.

Obřadnosti sňatku řídí se podle práva místa, kde byl sňatek uzavřen.

Podle kterého práva jest posuzovati překážku donucení podle §u 55 obč. zák.?

K tomu, by bylo podle §u 271, druhý odstavec, c. ř. s. vyšetřováno, zda jest podle cizího práva k platnosti manželství třeba jisté obřadnosti, se vyžaduje, by to žalobce aspoň tvrdil. Nestací, že uplatňoval požadavek obřadnosti s hlediska tuzemského práva.

(Rozh. ze dne 2. listopadu 1926, Rv I 210/26.)

Žalobce uzavřel dne 25. června 1918 se žalovanou sňatek v J. v Rusku. Žalobou, o niž jde, domáhal se proti žalované neplatnosti manželství, ježto prý nebyly dodrženy obřadnosti sňatku a žalobce byl kromě toho ku sňatku donucen naléháním se strany příbuzenstva žalované a strachem před bolševiky, — po případě rozluky manželství z viny žalované pro rozvrat manželství. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Nižší stolice pominuly docela otázku mezinárodnosti sňatku a pojednávají o věci tak, jako by se sňatek ten posuzoval podle zdejšího

v čase sňatku ještě neexistovavšího zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. Podle § 10 řízení ve věcech manželských jest sice vyšetřovati jen »uvedené«, to jest uplatněné důvody neplatnosti manželství, avšak, poněvadž žaloba vskutku uplatňuje kromě donucení dle §u 55 obč. zák., třeba že pouhou zmínkou, i nedostatek obřadnosti manželské smlouvy, zejména nedostatek ohlášek, a poněvadž mimo to porušení předpisů §u 75 obč. zák. pokud se týče §u 7 zákona ze dne 25. května 1868, čís. 47 ř. zák. tvořilo dle §u 94 obč. zák. důvod neplatnosti, jehož bylo dbáti z úřední povinnosti, pokud se týče nyní porušení předpisu §u 8 neb 12 odst. (3) zák. rozl. tvoří důvod neplatnosti, jehož jest dbáti z úřední povinnosti, dlužno nejprve zkoumati formální platnost sporného manželství. Poněvadž jde o manželství československého příslušníka s příslušnicí ruskou uzavřené v Rusku, nutno si především uvědomiti, podle kterého práva dle zásad t. zv. mezinárodního práva soukromého platnost sňatku jest posuzovati. Pokud jde o obřadnosti sňatku, platí dle zásady téměř bezvýhradně uznané paroemie »locus regit actum«, to jest obřadnosti ty řídí se dle práva místa, kde sňatek uzavřen (Unger System I, str. 210, Walker Intern. P. R. Wien 1922, str. 550), zásada to, uznaná i v Haagské dohodě ze dne 12. června 1902, která v projednávaném případě platí i dle §u 37 obč. zák., jenž, mluvě všeobecně o právních jednáních mezi občany tuzemskými a cizinci uzavřených v cizozemsku, může vztažen býti na smlouvu manželskou, ježto i ta jest právním jednáním. V příčině té byly předloženy ověřené doklady sovětských úředních aktů, dle nichž sporný sňatek uzavřen byl jak ve formě občanské tak i církevní, a jest tedy výtká žalobcova, že sňatek se stal »bez jakékoliv formality«, bezdůvodna. Ba žalobce sám v žalobním žádání poznačuje sporné manželství jako manželství v J. jak církevně tak občansky před sovětskými úřady uzavřené. Že a jaká zvláštní obřadnost byla při uzavření sňatku opomenuta, žalobce naprosto neudal, nýbrž se omezil pouze na onen všeobecný, listinami vyvrácený obrat. Když pak ani úředním šetřením žádné vady na jevo nevyšly, nemožnost důkazu tohoto důvodu neplatnosti tedy jest nade vší pochybu na jevě (§ 10 říz. ve věcech manž.), nelze z udanlivého nedostatku obřadností, (»formalit«) sňatku manželství za neplatné uznati. Co se týče vyhlášek, jež ovšem v tuzemsku jak dle §u 69 obč. zák. byly, tak i nyní dle §u 1 zák. rozl. jsou podmínkou platnosti sňatku, není ovšem v oněch úředních dokladech zmínky o vyhláškách. Avšak žalobce ani se nepokusil dokázati, že podle sovětského práva vyhlášky se dějí a jsou podmínkou platnosti manželské smlouvy. Aby byla příčina vyšetřovati v této příčině obsah sovětského práva dle §u 271 druhý odstavec c. ř. s., byl by musil žalobce aspoň tvrditi, že dle práva toho vyhlášek k platnosti manželství potřebí jest, neboť sice nedostatek vyhlášek uplatňuje, ale výslovně s hlediska zdejšího práva, cituje výslovně § 1 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. dokonce v samém žádání žalobním. Poněvadž však důvod neplatnosti záležející v nedostatku vyhlášek nevyšetřuje se ani dle dřívějšího předpisu §u 94 obč. zák., ani dle nynějšího §u 28 cit. rozl. zákona z úřední povinnosti, nýbrž jen na žalobu strany neplatnosti manželství se domáhající, vyžaduje se nutně, by jde-li o sňatek uzavřený v cizině, strana tvrdila, že je tu vada dle cizozemského

práva, podle něhož případ řešiti jest, a nikoli že je tu vada dle domácího práva, jež v potaz vůbec nepřichází. Pokud jde o překážku donucení dle §u 55 obč. zák., tu ovšem novější nauka napadá teorii Ungrovu (Syst. I, str. 190 násl.), dle které překážky manželství posuzují se dle práva bydliště manžela, jež měl v čase uzavření sňatku (str. 192). Hlavně se proti tomu namítá, že by takto bylo ponecháno libovůli stran, které právo si chtějí pro svůj sňatek za rozhodné zvoliti (Walker, str. 487), i hájí se tu theorie, podle které má rozhodným býti státní občanství a tudíž právo státu, jehož příslušníkem ta která strana jest (Walker str. 514, 515, 534). V tom smyslu se vykládá nyní § 4 obč. zák., jenž stanoví, že tuzemští občané jsou i v cizině vázáni na zdejší zákony při jednáních, jež »v tuzemsku právní účinky mají«, kdežto dřív vykládala se tato stať v ten rozum, že tuzemec je při sňatku v cizině uzavřeném vázán na zdejší zákony jen, pak-li již tehdy, při uzavírání sňatku ob-
 myšleno bylo, by sňatek měl účinky doma, zejména tedy když uzavírající jej strana obmyšlela již tehdež vrátiti se s druhou stranou do tuzemska, nikoli však, když v čase sňatku trvale byla v cizině usazena a teprv později pojme úmysl vrátiti se sem. V projednávaném případě žalobce žil v Rusku již od roku 1914, vystěhovav se tam 4 měsíce již před vypuknutím války, a, když uzavřel roku 1918 sporný sňatek, jistě nemyslel na nějaké účinky jeho v rodném státě, nýbrž obmyšlel zůstat i na dále v Rusku, tím spíše, že se domníval, že obdržel bohatou nevěstu, jejíž rodina měla statky doma v Rusku, ovšem tehdež už sovětskou vládou zabavené. Ale buď jak buď, netřeba se řešením této sporné otázky zabývati, když tato překážka vůbec dána není, takže, nechť jest rozhodným právo zdejší nebo sovětské, vždy výsledek bude týž. Podle stavu spisů, provedených důkazů a zvláště založených dopisů žalobcových nemůže býti nižádné pochybnosti o tom, že žalobce vzal si žalovanou, mladé, hezké, a dle jeho tehdejšího domnění bohaté děvče, rád, z lásky a v naději na značné věno, a nikoli z nějakého strachu před sovětskými úřady a podléhaje přemlouvání rodiny nevěstiny, a teprv později, kdž se v naději své zklamal, počal se odcizovati a manželství rozbíjeti. Tím jest však zodpověděn také důvod rozluky. Důvod písm. d), udanlivé úklady manželčiny jemu strojené, nechal žalobce v dovolání již padnouti, a drží se jen písm. h), t. j. rozvrat. Avšak předně není ani dobře viděti, proč tu má býti rozvrat, leda proto, že se právě naděje žalobcovy, že se přižení do bohaté rodiny, nesplnily a on opustil ženu a její rodinu, nestaraje se o její osudy a nestoje o to, by ona se za ním do jeho vlasti přistěhovala, to jest, je-li tu rozvrat skutečně, tedy jej zavinil jedině a výlučně žalobce sám, že nechal v sobě vzejíti rozmrzelost ze sklamaných zrádných nadějí.

Čís. 6422.

Na státu nelze se domáhati náhrady škody proto, že byly na Slovensku zabaveny nekolikované bankovky a vráceny teprve po delší době, kdy cena jich již poklesla, leč že by v tomto směru bylo lze státním orgánům připisovati zavinění na průtahu.

(Rozh. ze dne 2. listopadu 1926, Rv I 309/26.)